

КОЛИ НА СТРУНАХ БАНДУРИ НАРОДЖУЄТЬСЯ ПАТРІОТИЗМ (ДЕЯКІ СКЛАДОВІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НОВОГО ПОКОЛІННЯ)

*Будь вічно, Рідна школо!
Твоя хода гряде,
Твоє ми, Україно,
Майбутнє молоде.
Гімн школи*

Одним із основних чинників державотворення є освіта, а після того, як з 1991 р. на мапі Європи з'явилася нова самостійна держава Україна, постало стратегічне завдання – реформувати загальну середню освіту, невід'ємною складовою якої виступає школа. Пріоритетним напрямом цього значущого процесу є розвиток системи загальноосвітніх навчальних закладів нового покоління, тобто нової національної школи в новій європейській державі.

У зв'язку з цим згідно з Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття) [1] та Національною доктриною розвитку освіти України [2] визначено стратегію і основні напрями розвитку освітянської галузі у першій чверті поточного століття, а реалізація цих стратегічних планів забезпечить перехід до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, що виходить з її пріоритетності для розвитку України.

Тому, працюючи безпосередньо в загальноосвітній школі, доходимо висновку, що навіть саме поняття *інноваційної культури*¹, очевидно, є недостатньо вивчене як епохальне явище у сучасній педагогічній науці і освітянській практиці, про що свідчать дослідження вчених М. Кларіна, Л. Колеснікової, В. Турченка, Л. Борисової, В. Фокіна, Л. Даниленко, В. Кременя, Р. Миленкової, В. Яковенка, М. Барера, В. Брауна, К. Певітта, Е. Роджерса, У. Ролкера, І. Єрмакова, О. Козлової, В. Паламарчука, О. Амацьєвої, Н. Гавриш, Ю. Ситник, О. Єфросініної, В. Носкова, А. Кальянова та ін. Прагнення створити навчальний заклад нового покоління зобов'язує його керівника забезпечити всебічний та гармонійний розвиток учня – інноваційної особистості – у сучасних умовах розбудови незалежної Української держави. Отже, учнівську інноваційну особистість має формувати школа інноваційної культури, головне місце в якій належить педагогам, що сприяють перетворенню школяра в людину духовно та інтелектуально багату, особистість із високим рівнем загальнолюдської культури.

Колектив Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів №1 імені Олега Ольжича працює над тим, щоб формувати майбутню державу: нових, сучасних, компетентних, освічених, національно свідомих громадян

Директор школи М. Матіюк

патріотів України, тобто інноваційних особистостей.

Школі №1 ім. Олега Ольжича судилося бути державою в державі, як і всім загальноосвітнім навчальним закладам, щоб дбайливо оберігати маленькі душі своїх вихованців. «Не для школи, а для життя вчимося», – погодилися ми із крилатим висловом давніх латинян і, додавши одне слово, створили власний девіз-лозунг, що став головним дороговказом усієї діяльності шкільної родини: «Не для школи, а для життя вчимося і вчимо!».

Розуміючи, що серцевиною школи має стати особистість, яка б власним прикладом життя, діяльності і самовідданості надихала юну генерацію і об'єднувала народ України, вирішили вибрати школі ім'я національного героя, яким і став Олег Ольжич (Олег Олександрович Кандиба).

Наша діяльність мала пошуковий характер і була спрямована на високу ідею – відкрити Олега Ольжича собі і всій Україні, щоб на прикладі цієї героїчної постаті формувати нове українське інноваційне покоління. Долучали до співпраці Інститут літератури НАН, Фондацію імені Олега Ольжича, встановили контакти з кандидатом філологічних наук Катериною Криворучко, однією із дослідниць життя і творчості Олега Ольжича, останнім президентом УНР в екзилі М. Плав'юком, відкрили музей-кімнату героя «Цитаделя духа» та ін. У результаті трирічної кропіткої роботи, що переросла майже у боротьбу, Постановою Кабінету Міністрів України № 960 від 1 вересня 1997 р. закладу було присвоєно ім'я цієї видатної української особистості.

¹ Інноваційна культура – це знання, уміння й досвід цілеспрямованої підготовки комплексного впровадження та усебічного освоєння нового в різних галузях освіти при збереженні в інноваційній системі динамічної людської життєдіяльності єдності старого, сучасного й нового, інакше кажучи, це вільне творіння нового з дотриманням принципу спадкоємності.

Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича

Усвідомлюючи роль значимого факту для кожного учасника навчально-виховного процесу Рідної школи – присвоєння їй імені Олега Ольжича, – учнівська самоврядна шкільна родина взяла собі назву «Ольжичева республіка».

Однією із складових навчально-виховної діяльності є розвиток міжнародного шкільного партнерства, соціалізація учнів та формування інноваційної культури школи через участь у різноманітних молодіжних форумах із питань світової та європейської інтеграції. Творчий педагогічний колектив школи, небайдужа батьківська громада та волелюбна спільнота учнів долучилися до партнерської співпраці з метою примноження національної культури й духовності суспільства. Завдяки цьому наша школа веде роботу по переходу до якісного загальноосвітнього навчального закладу нового покоління, що забезпечує підготовку учнів, готових до самореалізації в сучасних умовах реального життя.

Понад тринадцять років, починаючи з 1999 р., ми втілюємо в життя розвиток міжнародного шкільного партнерства й зміцнюємо зв'язки з Ельзензее-гімназією (м. Квікборн із землі Шлезвіг-Гольштейн, ФРН). Знання з історії, економіки та культури Німеччини, розвиток дружніх стосунків, взаєморозуміння підвищують мотивацію школярів до більш якісного вивчення німецької мови, що відкриває їм нові горизонти, долучає до світової спільноти, допомагає самореалізуватися вже зараз, маючи можливість інтегрувати свою національну культуру в європейську. Двосторонні візити-обміни шкільних делегацій, які стали доброю традицією, надають учням нашої школи можливість усвідомити значення іноземної мови в повсякденному житті та їхньому майбутньому, а також, здійснюючи дитячу народну дипломатію, представляти наш народ і Україну в світі.

Питання партнерства вирішилося у жовтні 1999 р. завдяки нашій ініціативі в процесі двосторонніх результативних переговорів, які тривали майже півтора року, при сприянні Посольства ФРН в Україні, німецького Ротарі-клубу, представництва Гете-інституту в Києві.

До України вперше прибув учитель географії, німецької мови та економіки з Ельзензее-гімназії Р. Крюгер, інші педагоги із північнонімецької землі, які разом мали встановити контакти з українськими школами про партнерство і співпрацю. Німецький педагог побував у Миколаєві, зустрівся з педагогіч-

ним колективом, відвідав уроки колеги, його ж познайомили з українськими традиціями у школі та в родинях учнів і вчителів.

Чому було обрано саме місто Миколаїв та нашу школу? Відповідь проста: зацікавленість німецької сторони у розвитку освітянських відносин з південноукраїнським містом, яке розташоване у зоні Чорного моря. Візит пройшов дуже вдало – гість був вражений інтересом дітей, їхніх батьків та педагогів до закладу і країни, які він представляв. Не секрет, що тоді така подія стала справжньою сенсацією не лише для всього колективу школи, а й для міста. Недарма міський голова В. Чайка зазначив: «Кожен заклад має свою неповторність. Ваша школа особлива, бо, завдяки мудрому керівництву, творчості та сумлінній праці педагогів, плекає в серцях вихованців відчуття причетності до великої соборної та неповторної України і гордість за неї, любов до родини, рідної землі, співучої української мови. Ви є посланцями нашого унікального Південного краю на європейському рівні, бо саме ваше міжнародне шкільне українсько-німецьке партнерство, участь у багатьох молодіжних форумах дає змогу вже сьогодні формувати нових дипломатів, нову еліту нашої нації. Ви на правильному шляху! Тож дерзайте, не зупиняйтесь на місці, працюйте, навчайтесь, творіть! Нехай ваші учні постійно поповнюють ряди золотої молоді України!» [3, 7].

Через тиждень після повернення Р. Крюгера до Німеччини відбулися безпосередні телефонні розмови з директором Ельзензее-гімназії доктором Р. Мішке і остаточно було вирішено – міжнародному шкільному партнерству між нашими навчальними загальноосвітніми закладами бути!

Перші обміни делегаціями відбулися у 2000 р. Почалося листування між учнями та вчителями, що переросло у візит німецької

шкільної делегації у серпні до нас, у Миколаїв. Візит пройшов настільки успішно, що школа отримала офіційне запрошення відвідати Ельзензее-гімназію вже під час осінніх канікул, і в листопаді наша делегація вирушила до м. Квікборна. З того часу двосторонні візити відбуваються постійно, а в 2011 р. ми відзначили 12-у річницю плідної та дружньої співпраці. За цей період понад 200 українських школярів відвідали Німеччину і, відповідно, стільки ж німецьких дітей ознайомились із нашою державою, містом, школою, родинами учнів. Тільки завдяки цьому, відзначимо, директором школи було інвестовано в Україну за час з 2000 р. до сьогодні понад 200 тис. євро, тому що візити української шкільної делегації відбуваються за рахунок німецької сторони, коли практично на кожну особу німці витрачають не менше однієї тисячі євро. Бо найкраща інвестиція у всьому світі – це інвестиція в молоду людину.

Шкільне партнерство – це справжня дитяча дипломатія, адже юні українці є послами миру та доброї волі, представниками своєї держави, нації, мови, культури в дружній нам Німеччині. Під час перебування на німецькій землі, проживання в родинх учнів, спільного навчання, спілкування з іноземними друзями школярі мають чудову нагоду вдосконалити свої німецькомовні навички, познайомитись із культурою, звичаями та обрядами німецького народу, відвідати визначні історичні місця. Працюючи над реалізацією програми партнерства, педагогі дійшли висновку, що дитяча дипломатія є дуже дієвою. Завдяки спілкуванню долаються всі кордони на шляху входження України до єдиного європейського дому.

З кожним роком все більше учнів виявляють бажання стати учасниками партнерства. Важливе значення має для нас популяризація Української держави в Німеччині. Своім вагомим досягненням вважаємо поширення німецької мови серед учнів, батьків школи та громади міста і області, а також вивчення азів української мови німецькими друзями.

Наш заклад (єдиний в області!) входить до складу 24 шкіл України, що мають статус DSD-школи. Саме 2006 р. для нас пройшов під знаком входження в європейський освітній простір, коли остаточно вирішено питання зі статусу «українська DSD-школа». Українська DSD-школа (аббревіатура від «**D**eutsches **S**prach**d**iplom»²) – це заклад, якому управління закордонних шкіл Німеччини та Постійна Конференція Міністрів культури цієї держави у місті Бонні затверджують означений статус з наданням права випускникам складати іспит на отримання німецького мовного диплома (DSD) вищого рівня (C-1). Успішне складання іспиту, а він має два види: письмовий (перевіряється лише у ФРН) та усний (приймають фахівці-професіонали німецької мови безпосередньо з Німеччини, які працюють в Україні), підтверджується отриманням відповідного сертифіката, що засвідчує високі знання українського школяра з німецької

мови. Цей сертифікат дає можливість випускнику української школи, як і випускникам загальноосвітніх навчальних закладів з інших країн, вступати до німецьких університетів на рівних правах із випускниками німецьких гімназій або ж вільно працевлаштуватись для набуття потрібної висококваліфікованої спеціальності.

Вчителі німецької мови нашої школи мають можливість проходити щорічне 3–4-тижневє стажування у ФРН, а також брати участь у фахових семінарах, конференціях і програмах підвищення методичного рівня, які організуються та проводяться висококваліфікованими німецькими фахівцями та координаторами-консультантами – спеціалістами з німецької мови, причому за рахунок німецької сторони.

Школа отримала право запрошувати вчителів німецької мови – досвідчених педагогів безпосередньо з країни-носія мови – Федеративної Республіки Німеччини, а також приймати на тримісячний строк студентів-практикантів з німецьких університетів для забезпечення успішного оволодіння німецькою мовою учнів, до речі, також із повним забезпеченням усіх фінансових питань німецькою стороною.

Протягом трьох навчальних років, починаючи з 2006–2007 н. р., у школі працювала вчитель німецької мови Констанце Ціммерман, яка успішно підготувала випускників до складання першого в історії школи екзамену на отримання німецькомовного диплома вищого рівня. Вперше у 2008 р. випускникам нашої школи були вручені сертифікати про досконале володіння німецькою мовою на стадії найвищих вимог рівня C-1 після складання ними іспитів на диплом DSD та об'єктивного неупередженого оцінювання німецькою стороною.

З січня 2009 р. німецький уряд вперше виділив 80 стипендій для власників німецькомовних дипломів рівня C-1 із країн СНД для забезпечення їхнього успішного навчання в університетах ФРН, і ми горді з того, що саме чотирьом випускникам нашої школи були надані перші такі стипендії. У 2010 р. за результатами іспиту найкращі випускники нашої школи продовжили традицію і отримали німецькі мовні дипломи. Наступні іспити регулярно проводилися у 2011–2012 та 2012–2013 навчальних роках (письмовий вид складається випускниками школи, як правило, в грудні, а усний – у січні), результати яких підтверджують високі навчальні досягнення школярів з німецької мови, що засвідчено сертифікатами, завіреними власними підписами та печаткою Надзвичайного і Повноважного Посла ФРН в Україні.

На значущість цієї роботи вказала у своєму виступі учениця 10 класу Дар'я Потапова, учасниця круглого столу, організованого делегацією школи, що представляла діяльність нашого закладу у жовтні 2011 р. в місті Києві на III Національній виставці «Інноватика в сучасній освіті» з питань міжнародного

² «Deutsches Sprachdiplom» – з нім. мови «Німецький мовний диплом».

партнерства і співробітництва: «Я дуже хочу в майбутньому відмінно скласти іспит та отримати німецькомовний диплом, вступити до одного із університетів Німеччини, отримати якісну вищу освіту і потім повернутися на Батьківщину, щоб розбудувувати свою нову Україну».

Робота з даного напрямку сприяє й виконанню основних освітніх завдань – надати нашим учням ще одну унікальну можливість отримання глибоких, міцних та стабільних знань з німецької мови, розвитку комунікативної компетентності, достойному входженню випускників нашої школи у європейський міжнародний освітній простір.

Без національного не може бути інтернаціонального.

Ми працюємо, щоб живе джерело української духовності завжди надихало наших учнів. Як приклад, відзначення 140-ї річниці з дня народження «незгасної зорі української нації» Лесі Українки. Учні створювали чудові газети з цікавими фактами із життя поетеси, писали твори про те, як вона підтримувала бадьорий дух незламності свого народу, брали участь у конкурсах читців та інсценувань за творчістю поетеси. Апофеозом святкових дійств у школі стали відкриття та освячення сучасного мультимедійного кабінету української мови і літератури «Лесине джерело» і проведення літературно-музичної композиції «Я в серці маю те, що не вмирає». Нами організовано унікальну акцію «Комп'ютер – музею-садибі Лесі Українки». Знаючи про те, що музей Лариси Петрівни Косач на її батьківщині в селі Колодяжному Ковельського району Волинської області є величною пам'яткою української культури, та, на жаль, навіть не має комп'ютера, ми вирішили організувати благодійну справу – подарувати музею комп'ютерну систему. Педагоги, учні школи та їхні батьки відразу ж відгукнулися підтримкою і зібрали необхідну суму для придбання такого необхідного подарунка. 24 лютого 2011 р. делегація закладу у складі А. Шпаченко, вчителя української мови та літератури, Н. Петричович, представниці батьківської громади школи, В. Іваненко, президента учнівської «Ольжичевої республіки», від'їхала до міста Луцька для участі у IV Всеукраїнській науково-практичній конференції, присвяченій 140-річчю від дня народження Лесі Українки та 100-річчю з часу написання драми-феєрії «Лісова пісня» (24–25 лютого 2011 р., м. Луцьк, с. Колодяжне на Волині). На урочистому відкритті конференції було вручено подарунковий сертифікат директору музею В. Комзюк, а 25 лютого у музеї села Колодяжного делегація школи вручила комп'ютерну систему на велелюдному зібранні, присвяченому ювілею поетеси, та подарувала вірш «До Лесі Українки» (автор Н. Петричович, опубліковано у «Шкільних литаврах», випуск № 109 за 2011 р.).

На наше переконання, саме завдяки подібним заходам струмок української духовності продовжує нести життєдайну вологу усім, кому потрібно відновити свої духовні сили...

Лозунгом до спільної нашої педагогічної справи є віршовані рядки Олега Ольжича:

Нащо слова? Ми діло несемо.

Ніщо мистецтво і мана теорій.

Бо ж нам дано знайти життя само

В красі неповторимій і суворій [7, 60].

Вагому підтримку в роботі над створенням повноцінного загальноосвітнього навчального закладу нового покоління ми отримували від плідної співпраці з консультантом із питань викладання німецької мови, координатором з направлення викладачів до України від Центрального управління ФРН у справах освіти за кордоном доктором Г.-М. Дедердінгом (працював в Україні з вересня 2005 р. по червень 2011 р.), який організував семінари, консультації, тренінги для вчителів іноземних мов, надавав конкретну матеріальну допомогу у достойному функціонуванні навчально-виховного процесу. У 2009 р., до 25-річного ювілею нашої школи, за його сприяння та фінансової підтримки з ФРН урочисто відкрито мультимедійний кабінет іноземних мов, який обладнано сучасною оргтехнікою, поповнено великою кількістю унікальної літератури, підручників, відео- та аудіоматеріалів, що надає можливість використовувати новітні інноваційні технології у вивченні іноземних мов та інших предметів.

З листопада 2011 р. новим координатором-консультантом програми DSD в південному регіоні України стала доктор Андреа Майер, з якою ми діємо та продуктивно продовжуємо спільну роботу. Свідченням цього є реалізація на практиці грандіозної програми X ювілейної Всеукраїнської конференції директорів DSD-шкіл нашої держави за участю колег-партнерів із зарубіжжя на базі нашого закладу у місті Миколаєві в першій половині вересня 2012 р.

У 2008 р. автор цієї статті долучився до роботи Міжнародної науково-практичної конференції керівників навчальних закладів України, Росії, Німеччини під назвою «Весняна академія» з актуальної проблеми «Права людини. Права дитини». Конференція проходила тиждень у Берліні, а восени завершилась у Києві («Осіньна академія»).

Під час роботи у Берліні відвідали меморіальний комплекс-музей колишнього концтабору Заксенгаузен у м. Оранієнбург (фактично передмістя столиці ФРН), де з 1936 р. по 1945 р. було закатовано десятки тисяч людей різних національностей, у тому числі й українців, і серед них – Олега Ольжича, ім'я якого присвоєно нашій школі. Нашадки багатьох націй і народів вшанували, увічнили там пам'ять про своїх синів та дочок, проте закатованим українцям, на жаль, не встановлено жодної пам'ятної дошки. Не лишившись байдужими, колектив учителів, учнів, батьків підтримав ініціативу встановлення меморіальної дошки Олегу Ольжичу в камері № 14 в'язниці Целенбау – найжорстокішої катівні для злісних ворогів III рейху, де було замордовано героя-патріота в ніч із 9 на 10 червня 1944 р.

Переконані, що зініційований нами цей державницький проект – встановлення мемо-

ріальної дошки Олега Ольжичу в Заксенгаузені як пам'ять про всіх безневинно убієнних українців – буде успішно реалізований.

Під час візиту до Німеччини у 2010 р. нашої делегації пощастило відвідати музей Заксенгаузен. Саме тут, у камері №14, було покладено зроблений учнями і вчителями символічний національний вінок з бісеру та подаровано музею дві збірки кращих творчих робіт учасників I і II всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань, які проводяться колективом закладу (без жодної копійки бюджетних чи інших асигнувань, які б виділялися владними структурами. – М.М.).

Ольжичеві читання – данина національному герою, вірному синові українського народу. Відповідно до Указу Президента України від 10.11.2006 № 941/2006 «Про відзначення 100-річчя від дня народження Олега Ольжича», а також рішення шкільного організаційного комітету спільно з обласною організацією Всеукраїнського товариства «Просвіта», радою національно-культурних товариств області та вищими навчальними закладами міста (коледжем преси та телебачення, Миколаївським державним гуманітарним університетом імені Петра Могили, Миколаївським державним університетом імені В.О.Сухомлинського), за підтримки Фондації імені Олега Ольжича в Києві та сприяння з боку державної адміністрації області, міського голови, управління освіти та науки обласної державної адміністрації і управління освіти Миколаївської міської ради в нашій школі було проведено заходи, ініціаторами й організаторами яких виступили педагогічна спільнота, батьки та прогресивне юнацтво школи №1 імені Олега Ольжича.

Під час заочного етапу Перших всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань (2007 р.) до оргкомітету з усіх куточків України надійшли учнівські авторські роботи, в яких розкривалося молодіжне бачення боротьби за свободу і незалежність України через героїчну і неординарну постать Ольжича. Кожному, хто став учасником Ольжичевих читань, стали зрозумілі та близькі ідеали поета, а його жертвність є дороговказом для теперішніх державотворців. Підтвердженням цього стали слова доброго друга нашої школи, миколаївського поета В. Бойченка (1941–2011), члена Національної спілки письменників України, які він написав з нагоди присвоєння закладу імені Олега Ольжича:

*Рідні мої українці, мій непереможний народе!
 Мене розтерзала ненависть, хай вам засяє любов –
 Любов до України-матері, що вища за всі вигоди,
 Що рівна лише свободі – волі без передмов [4, 292].*

Книга матеріалів всеукраїнських Ольжичевих читань «Державу не твориться в будучині, Державу будується нині...» ніколи не відкриється пилом, бо несе в собі нетлінну синівську любов до України. Видання такої збірки є унікальною подією не лише для школи, але і для всієї України.

Варто згадати ще один факт напередодні II етапу Всеукраїнських читань. Спеціально для зустрічі з Олегом Олеговичем Кандибою,

сином Ольжича, разом з Г. Головченком, директором коледжу преси та телебачення, ми прибули до міста Києва, де з нагоди 100-річчя Олега Ольжича в міському Будинку вчителя проходив вечір, організований національно-демократичними силами. Ми провели бесіду з сином героя, подарували йому пам'ятні матеріали про школу і своє місто, показали сигнальний примірник майбутньої книги з роботами учнівсько-студентської молоді, запросили до себе в школу. Олег Кандиба, громадянин Канади, пообіцяв обов'язково побувати у нас. На першій сторінці примірника ним було зроблено адресний напис: «Учасникам Всеукраїнських Ольжичевих читань сердечний привіт. Будьмо! О.Кандиба, син. 3.XI.07 р.». Цей примірник передано до шкільного музею Олега Ольжича «Цитаделя духу», а саме звернення до учасників опубліковане на титульній сторінці книги з матеріалами Других Ольжичевих читань (2010 р.) [5, 224].

Увічнити пам'ять талановитого поета, вченого, громадського діяча допоміг і створений у школі «Пантеон Ольжича». Ми виступили з ініціативою та надіслали свої листи-звернення в різні куточки України та далеко за її межі до українців із проханням передати нам грудочки землі з тих місць, які пов'язані з життям і діяльністю Олега Ольжича, його родини, а також соратників і побратимів у боротьбі за суверенну і незалежну Українську державу. Нас почули, відгукнулись, дали відповідь, і ми отримали понад 25 капсул із землею, про що засвідчували спеціальні сертифікати як з України, так і з Німеччини, Північної та Південної Америки, Чехословаччини. Потім був незабутній мітинг-реквієм за участю учнів, учителів, батьків, гостей, священнослужителів і громадськості міста. Надіслані частинки землі розмістили в символічних вазах-квітичках. Оновлене меморіальне місце біля центрального входу школи – «Пантеон Ольжича» – було урочисто відкрите та освячене під час роботи Перших всеукраїнських Ольжичевих читань. Тепер у нас у школі є те, чого немає ніде в світі. Всі шляхи привели Олега Ольжича до нашого міста і Першої школи, яка береже пам'ять про національного героя.

Ольжичеві читання стали доброю традицією, і вже у 2009–2010 роках у два етапи наша Рідна Перша школа знову відкрила свої двері перед учасниками Других всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань «Державу не твориться в будучині, Державу будується нині...», присвячених 65-річчю загибелі Олега Олександровича Кандиби, 220-й річниці з дня заснування міста Миколаєва та 25-літтю Рідної школи. У заключному етапі читань взяли участь понад 150 учнів загальноосвітніх навчальних закладів із Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Київської, Львівської, Миколаївської, Сумської, Херсонської та інших областей.

Під час роботи молодіжних читань відбулася церемонія відкриття форуму, урочиста закладка до створеного у 2007 р. шкільного «Пантеону Ольжича» землі з місць діяльності Олега Ольжича і його побратимів із Хустського

району Закарпатської області – незалежної Карпатської України (землю до нашого міста привезла делегація Ужгородської ЗОШ № 5), проведено літературно-музичну композицію «О нації, дужа і вічна, як Бог...», церемонію нагородження кращих авторів творчих робіт та вручення найвищої нагороди школи «Оберіг Ольжича», організовано екскурсії школою, містом, ТОВ СП «Нібулон», підприємствами «Сандора» та «Вадан ярдс Океан», Миколаївським зоопарком. Учасники Ольжичевих читань поклали квіти до пам'ятників Тарасу Шевченку, В'ячеславу Чорноволу, могили воїнів-визволителів Корабельного району. Учнівські делегації презентували на молодіжному зібранні свої навчальні заклади, стінні газети «Моя мала батьківщина», юні автори представили творчі роботи-дослідження, а також – свої таланти. Працювали секції «Ольжичева спадщина», «Це люди на сталь перекуті в огні, це люди, як брили камінні...», «Схід і Захід разом», «Україна: погляд у майбутнє», якими керували студенти Інституту історії та права, факультету української філології МДУ ім. В.О. Сухомлинського. Учасники Ольжичевих читань звернулися до молоді держави з полум'яними словами: «...майбутнє нашої держави в наших руках. Доки живуть на цій святій, Богом обраній землі могутні лицарі духу і волі, діти твої, Україно, звучатиме мова наша співоча, горітимуть очі яскраві народу твого. Нехай вогняне слово проникає у наші серця і запалює іскру любові до рідного краю, до його гідних синів і дочок та пробуджує нову націю – націю патріотів...».

Учасникам Ольжичевих читань надійшли вітальні листи від редактора журналу «Директор школи. Шкільний світ» Наталі Мурашко, президента асоціації «Відроджені гімназії України» Я. Турянського, генерального директора Фондації імені Олега Ольжича С. Кота, кінорежисера Л. Череватенка, автора фільму «Я камінь з Божої праці...» (за який його удостоєно звання лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка), президента Асоціації керівників шкіл України Олени Онаць та ін.

Ольжичеві читання не мають змагального характеру, але було вирішено все ж таки відзначити авторів кращих творчих робіт. Найвищу нагороду – «Оберіг Ольжича» – отримав учень Львівської української гуманітарної гімназії Павло Головач, шкільними нагрудними знаками нагороджено кращих авторів: Руслану Щербину (Созонівська ЗОШ Кіровоградської області), Лілію Дроздік (Каховська ЗОШ № 2), Крістину Пітоліну (Ужгородська ЗОШ № 5) та Євгена Матіюка (Миколаївська ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича).

У 2012 р. з нагоди 105-ї річниці від дня народження Олега Ольжича, 15-ліття присвоєння школі його імені та 75-річного ювілею Миколаївської області проведено вже традиційні Треті Ольжичеві читання, які значно розширили географію молодіжного представництва як з України, так і з-за кордону. Про це свідчить унікальне видання матеріалів Третіх всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань та найкращі творчі роботи учасників, як, зокрема, і рядки анотації Яни Янголь, учениці

9-го класу школи-ліцею інформаційних технологій № 69 м. Маріуполь Донецької області до своєї авторської роботи: «... Поезія Олега Ольжича допомагає думати про те, яку сторінку впишемо у велику історію рідної країни, будемо невпинно примножувати свої знання, сміливо крокувати вперед» [6, 296].

Атмосферу демократичності, співпраці та толерантності в закладі створюють педагоги, учні та батьки, які об'єднані спільною справою. Це напружені навчальні будні, завзяті справи, веселі свята, конкурси, трепетне звучання вічної бандури, шерхіт гончарних кругів під час захоплюючої роботи учнів у шкільному центрі гончарної справи...

Шкільне життя вирує: ми плануємо і реалізуємо свої найсміливіші проекти. Розвиваються і зміцнюються зв'язки також і з польськими дітьми та освітянами. Свого часу, а саме у 1989 р. та 1990 р., учні школи влітку два тижні відпочивали в Польщі, а вже у XXI ст. українсько-польське шкільне міжнародне партнерство набирає нових обертів. Цьому передував приїзд у 2008 р. до нашого закладу делегації Союзу українців Польщі (голова П. Тима) та посла Сейму Республіки Польща М. Сича, з якими пройшли надзвичайно цікаві зустрічі учнів школи. Було започатковано співпрацю з польськими закладами освіти.

Переговори про партнерство продовжувалися протягом 2009 р., і нарешті влітку 2010 р. школу з дружнім візитом відвідала польська делегація директорів шкіл та журналістів, в результаті якого було підписано угоду про партнерство з двома навчальними закладами Польщі – школами Вармінсько-Мазурського воєводства з міст Бранєва та Фромборка.

У березні 2011 р. делегація школи у складі керівника, вчителів і представників органів громадського самоврядування закладу була запрошена з офіційним візитом до Польщі, відвідала міста Сопот, Бранєво, Фромборк, Мальборк, Гданськ, Гуров Ілавецький. На зустрічах з керівниками міст, управлінцями освітянської галузі, директорами навчальних закладів було вирішено організувати міжшкільні поїздки-обміни. А вже восени 2011 р. з 22 по 30 жовтня до Польщі відбула перша офіційна учнівська делегація, учасники якої не залишили байдужою польську громаду, з честю презентуючи себе, свої сім'ї, Рідну школу, наше місто, Україну. Між школярами обох держав зав'язалися дружні стосунки, які будуються на взаєморозумінні, спільних інтересах та власному баченні себе у світі тепер і в перспективі.

У кінці березня 2012 р. делегація польських школярів протягом 10 днів перебувала з візитом-відповіддю у нашій школі. А з 18 по 27 квітня 2013 р. учні української та польської шкіл-партнерів провели у містах Гданськ, Ельблонг, Бранєво спільну міжнародну молодіжну конференцію з проблеми недопущення конфліктів.

Одночасно розвивається співпраця з обласним національно-культурним товариством поляків. Завдяки нашим спільним зусиллям,

а також при підтримці представників товариства поляків, викладачів факультету іноземної філології та керівництва Чорноморського державного університету імені Петра Могили в школі організовано вивчення польської мови для вчителів, учнів та батьків у позачасний час.

Йоанна Стжельчик, Генеральний консул Республіки Польща в м. Одесі, яка в квітні 2011 р. відвідала школу, підкреслила значимість партнерства між школами наших держав.

На святкуванні Всеукраїнського дня Європи у травні 2011 р., що відзначався у місті Николаєві, наші школярі представляли культуру братнього польського народу, відчуваючи особливу відповідальність і висловлюючи пошану до своїх друзів.

Інноваційний досвід, набутий нашими дітьми у Німеччині та Польщі, завдяки роботі школи інноваційної культури змінює не лише світогляд безпосередніх учнів-учасників партнерства, а й благотворно впливає на формування цілісних позитивних змін у масштабах усього учнівського колективу, що приведе в остаточному підсумку до оновлення світосприйняття не лише на рівні окремої особистості чи школи, а й держави в цілому, зможе забезпечити інтеграцію України у загальноєвропейський культурний простір.

Саме тому колектив школи не зупиняється на досягнутому, підтримує тісні зв'язки й співпрацює з обласною радою національностей, яка об'єднує ряд культурно-національних товариств, фундаціями Олега Ольжича в Києві та за кордоном. Для однодумців не існує кордонів, а зустрічі з працівниками дипломатичних представництв Росії, Латвії, Канади, США, Польщі, Китаю, Німеччини, Ізраїлю, Норвегії, які акредитовані в Україні, та представниками української діаспори багатьох зарубіжних країн допомагають нам усвідомити цінність своєї культури та культур народів інших держав.

Так, плідна співпраця з українською діаспорою в Канаді та Сполучених Штатах була започаткована у 1991 р. Вперше у Рідній школі на початку листопада 1991 р. відбулася зустріч із визначною громадською діячкою США, україночку за походженням, Боженою Ольшанівською. З нагоди десятиріччя школи у 1994 р. в урочистих заходах взяла участь Надія Яцкевич-Стрихар, магістр та вчитель іноземних мов зі штату Мічиган у США, Почесний голова 50-го відділення Союзу українців Америки, родом із Николаєва, а також доктор Євген Рослицький з м. Лондона, провінція Онтаріо в Канаді, родом із Тернопільщини, вчений-мікробіолог Онтарійського університету, активний громадський і політичний діяч діаспори Канади, голова Управи шкільництва Конгресу українців Канади, редактор журналу «Рідношкільник», які стали справжніми добрими друзями школи.

У 1996 р. школа отримала безцінний подарунок від Надії Стрихар – шість бандур, на яких учні вчаться грати, долучаючись до національної спадщини.

Доктор Є. Рослицький організував проведення серед учнів старших класів нашої

школи конкурсів творів-есе на патріотичну тематику, а кращим авторам-переможцям конкурсу вручав стипендії. Учні можуть бути горді, адже їхня проба пера була відзначена – твори друкувалися в журналі «Рідношкільник».

Кожного разу він приїздив до школи на свято Першого дзвінка, щиро радів з того, що є така школа, як наша, гордився тим і підкреслював: «Я низько клоню голову перед усім вчительським збором Рідної школи імені Олега Ольжича за великий вклад в українську національну освіту і укріплення нашої державності...». Протягом кількох років ми виконували приємне доручення від нього на перевидання і розповсюдження в Україні «Рідношкільника», тисячу передрукованих примірників якого розіслали по школах усіх регіонів, були першим офіційним представництвом цього журналу в Україні.

Слід зазначити, що Є. Рослицький був почесним учителем школи, у 2003 р. удостоєний найвищої шкільної нагороди – «Оберіг Ольжича». Після його передчасної смерті у 2008 р. в школі ведеться робота зі збереження пам'яті цієї чудової Людини – його ім'ям названо щорічний шкільний «Тиждень рідної мови ім. Євгена Рослицького» (з 2009 р.). У травні 2010 р. запрошено і організовано прийом його рідних із Канади на чолі з сином Олегом, які відкрили в музеї «Цитаделя духа» тематичний стенд «Євген-Богдан Рослицький».

Унікальність нашої нагороди «Оберіг Ольжича» (запроваджена з 2002 р.) полягає в тому, що отримати таку відзнаку – спеціальну керамічну статуетку – може лише людина (учень, вчитель, представник батьківської громади і трудового колективу, спонсор чи меценат), котрій не байдужа доля школи. Метою цієї нагороди є піднесення престижу школи, відзначення особливих досягнень учнів та вчителів на ниві освіти, мистецтва, спорту, громадської діяльності, заохочення вчителів за успіхи в навчанні та вихованні учнів, творчих колективів за досягнення в позашкільній діяльності, відзначення батьків та представників громадськості за активну співпрацю зі школою, меценатство та спонсорство, стимулювання учнів, вчителів до постійного вдосконалення. Претенденти на нагороду визначаються на конкурсній основі протягом навчального року. Підсумки конкурсу оголошуються в День знань та День народження школи імені Олега Ольжича.

Традиційно і урочисто проводиться церемонія нагородження та вручення найвищої шкільної нагороди «Оберіг Ольжича». Переможці та номінанти конкурсу у всіх номінаціях заносяться до спеціальної Книги Найвищої нагороди школи «Оберіг Ольжича», а з 2010 р. у Положенні про найвищу шкільну нагороду з'явилося доповнення про нагрудний знак «Оберіг Ольжича», який вручається за особливі заслуги перед школою, в т.ч. і громадянам інших держав. Так, на «Святі літа», у липні 2010 р., міста Квікборн цими нагрудними знаками були відзначені вперше два німецьких педагоги Ельзензее-гімназії: директор Р. Мішке і вчитель Р. Крюгер.

Початок ХХІ ст. ознаменувався новими реаліями сучасного суспільно-політичного життя, що обумовило нові вимоги до освітніх програм і освітянських закладів. Сучасна школа нового покоління має давати не лише глибокі теоретичні знання, але й формувати критичне мислення, розвивати лідерські якості, ключові компетентності в учнів, готувати їх до професійної діяльності. Саме таким вимогам відповідає участь старшокласників школи у всеукраїнських та регіональних проектах із проблем міжнародного життя. Запорукою успішної участі вихованців школи в цих заходах є діяльність гуртка «Модель ООН». Наші учні примножують славу Рідної школи, ставши учасниками Всеукраїнської конференції старшокласників «Модель ООН. Україна», яку в 1998 р. організувало Постійне представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні (очільник – Пабло Педро Вільянуева) під патронатом дружини тодішнього президента Людмили Кучми, за участю дипломатичних місій всіх держав, з якими наша країна встановила дипломатичні відносини. Конференція проходила на базі санаторію Управління справами при Президентові України в мальовничому природному заповідному місці Пущі-Озерної під Києвом. Дитяча делегація – перша і єдина від нашого міста – мала за честь відстоювати інтереси Латвії як держави-члена ООН у діловій грі-конференції старшокласників з усієї України, які моделювали міждержавну світову організацію.

З 1998 р. по 2013 р. учні школи брали участь у п'яти всеукраїнських та дев'яти регіональних конференціях старшокласників «Модель ООН. Україна». Делегати мали нагоду представляти на цих зібраннях різні країни світу: Латвію, Німеччину, Канаду, Ізраїль, Норвегію, Китай, Бельгію, ПАР, Болгарію, Словенію, Іспанію, а також у ролі посланців цих держав долучилися до вирішення проблем, що хвилюють нині світову спільноту. В процесі підготовки і під час роботи конференцій школярі не лише здобувають знання з історії країн світу в галузі міжнародних відносин, діяльності різних організацій (ООН, ЄС, НАТО, ЮНЕСКО тощо), але й удосконалюють основи дипломатичної етики, вміння вести офіційні переговори, висловлювати власну точку зору. Участь у таких заходах викликає надзвичайно велику зацікавленість учнів, дає можливість спілкуватися та обмінюватися думками зі школярами різних регіонів України, а також дипломатичними працівниками багатьох іноземних представництв у нашій державі.

Відбулися наші зустрічі з Надзвичайним та Повноважним Послом Республіки Латвії в Україні Петерісом Вайварсом, а також його робочий візит до Миколаєва. Цього візиту чекали, бо фактично він відбувся завдяки роботі, яку протягом двох років успішно провели учні школи, представляючи його державу на двох всеукраїнських конференціях старшокласників «Модель ООН. Україна».

Плідна підготовча робота візиту латвійського посла до нашого міста передбачала майже чотиригодинне перебування керівника представництва Латвії в нашій школі.

За традицією високоповажного гостя зустрічали з хлібом-сіллю. Найкращі учні українською, англійською та латвійською мовами люб'язно запросили його до школи. Діти гостинно провели екскурсію для посла по всіх класних кімнатах, лабораторіях, музеях історії школи та Олега Ольжича «Цитаделя духа». Тепло і сердечно привітали його педагоги, які обмінялися думками з проблем державотворення, навчання та виховання учнівської молоді. А найголовніше дійство відбулося у переповненій старшими школярами актовій залі, де учнівським самоврядуванням було організовано прес-конференцію з послом. Від відвідання школи у нього залишилися найкращі враження, тому й не дивно, що контакти підтримувалися довго та плідно, аж до офіційного закінчення його повноважень у нашій державі.

На дипломатичному прийомі з нагоди закінчення терміну повноважень Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Латвії в Україні П. Вайварс звернувся до присутніх: «Ви знаєте, про що я найбільше жалкуватиму по закінченні своїх повноважень? Про те, що я вдруге не зміг побувати в місті Миколаєві, відвідати чудову школу імені Олега Ольжича та зустрітись в ній із найкращими дітьми України, їхніми самовідданими добрими вчителями, які, як рідні батьки, безкорисливо та бездоганно виконують свої обов'язки, опікуються, виховують, навчають і формують нову генерацію підрастаючого покоління – молоду парость нації, що відроджується в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма на високих принципах глибокого патріотизму і любові до рідної держави, українського народу, його мови, культури та історії!».

Восени 2010 р. школа зустрічала делегацію з Литви – учасників міждержавної експедиції «2000 кілометрів історії» на чолі з віцемером із гуманітарних питань міста Вільнюса Г. Бабравічусом, що дало можливість розширити сферу зв'язків закладу з колективом школи №1 столиці Литовської Республіки.

Школа делегує представників учнівського колективу на молодіжні зібрання і форуми, які мають всеукраїнський та міжнародний статуси. Так, у травні 2006 р. наші делегати вперше брали участь у Міжрегіональному форумі учнівської молоді «На шляху до Європейського дому», присвяченому Дню Європи, що проходив у м.Комсомольську Полтавської області. Високоповажні гості та організатори форуму визнали виступ учнів школи № 1 імені Олега Ольжича найбільш успішним, що дало можливість делегації уже наших молодих учителів відвідати м. Комсомольськ у липні 2006 р. як учасникам Міжнародних молодіжних муніципальних читань. З того часу учні беруть участь у щорічних форумах «На шляху до Європейського дому».

Новим досягненням у 2007 р. стала перемога в регіональному та успішна участь школярів у фіналі міжнародного конкурсу «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ». Протягом червня-грудня 2009 р. команда учнів школи стала учасником та фіналістом міжнародного конкурсу «Європа ностра», де

показала знання з історії Євросоюзу та представляла інтереси Словенії під час захисту творчих проектів. А в 2010–2011 роках наші старшокласники брали участь у Всеукраїнському конкурсі «Чи знаєш ти Європу? Допоможи Європі дізнатися про тебе». У 2011 р. старшокласники взяли участь у всеукраїнських форумах «Здорова планета – здоровий ти» в с. Розсошенці Полтавської області, «Слов'янський союз дитячої дипломатії», «Партнерів єднає мелодія пісні» у м. Комсомольськ Полтавської області.

Робота школи з питань міжнародних відносин, входження в Європу дає можливість молоді доторкнутись до проблем світу, сприяє глибшому пізнанню і розумінню необхідності інтеграції країн і народів.

Цей напрям роботи школи веде Україну і країни Європи до єдиного освітньо-культурного простору, а його об'єднувачі – вчителі, учні, батьки – як справжні народні дипломати утверджують дієву сукупність моральних правил міждержавного спілкування і діалогу, що робить, тим самим, більш людськими відносинами між європейськими народами. Учнівська дитяча дипломатія, як бачимо, є фундаментом української європейськості.

Тому і не дивно, що вже сьогодні завдяки такій постановці і вирішенню означеного питання нас знають і бажають з нами дружити, запрошують до плідної співпраці в розвитку міжнародного шкільного партнерства загальноосвітні навчальні заклади нових держав.

У листопаді 2012 р. дирекцією школи було підписано угоду про міжнародне шкільне партнерство з ліцеєм імені Фатми Емін Кутвар міста Баликесір (Туреччина) під час першого офіційного візиту до нашої школи турецької делегації (10 школярів, 2 вчителі та директор), а в кінці червня 2013 р. протягом 11 днів з візитом-відповіддю наша шкільна делегація з 15 осіб перебувала на гостинній землі дружньої нам школи сусідньої держави з півострова Малої Азії.

Два роки поспіль (2012 р. та 2013 р.) шкільний колектив театрального гуртка «Ольжичеві таврійці» брав участь у міжнародному театральному фестивалі «Оплески», що традиційно проводиться в румунському місті Констанца, де серед багатьох шкільних театральних колективів Європи та Азії був відзначений нагородами як лауреат та дипломант. 4 квітня 2013 р. за дорученням дирекції школи № 1 імені Олега Ольжича наша делегація підписала угоду про міжнародне партнерство та шкільне співробітництво з професором В. Нікоара, директором гімназії-єврошколи ім. Мірчі чел Бетрана міста Констанца (Румунія).

Ведуться переговори керівників навчальних закладів про укладення угод щодо міжнародного шкільного партнерства з гімназією іноземних мов ім. Гео Мілева м. Добрич (Болгарія), ліцеєм ім. Міхала Когальніцеану м. Кишинів (Молдова), середньою школою № 1 м. Вільнюс (Литва), Карлівською гімназією м. Сремські Карловці (Сербія), гімназією № 1569 «Созвездие» м. Москва (Росія).

Деякі матеріали з роботи нашої школи нового покоління представлялися на Міжнародній

виставці «Сучасні заклади освіти – 2013», яка проходила у місті Києві з 28 лютого по 2 березня, та були відзначені дипломом за вагомий внесок у розвиток національної освіти, а Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича Миколаївської міської ради Миколаївської області нагороджена срібною медаллю у номінації «Міжнародна співпраця в галузі освіти».

Свої досягнення ми увічнюємо у власному друкованому органі загальношкільної родини «Шкільних литаврах» – газеті, яка пройшла випробування часом і славою. У серпні 1994 р., коли відзначали свій перший десятилітній ювілей, було випущено перший святковий номер газети як додаток до «Українського Півдня». Відтоді ідея про щомісячну газету стала реалізовуватися. Долучали всю шкільну громаду, адже так важливо мати видання, де формується громадянська свідомість учнів, усвідомлюється ними причетність до єдиної родини, розвивається україномовне середовище, удосконалюються читацькі навички, розкриваються творчі писемні здібності тощо.

Оскільки Олег Ольжич у роки Другої світової війни разом із однокумцями випускав у Києві альманах «Литаври», вирішили назвати газету «Шкільні литаври» (свідоцтво Міністерства України у справах преси та інформації серії МК № 171 від 15 вересня 1995 р.). З кожним роком газета ставала все цікавішою і потрібнішою для шкільного колективу, брала участь у фестивалі шкільної преси «Ліга. Тура. Міф» у місті Луцьку, де була відзначена за свою оригінальність і нагороджена дипломом.

Починаючи з 2004 р., газета є постійним учасником щорічного Національного конкурсу шкільної преси, де була нагороджена грамотами в номінаціях: «Найкраща шкільна газета конкурсу» – I місце, «Найоригінальніша газета» – III місце, «Найкраща газета» – III місце. Юні журналісти відзначені численними нагородами на різних рівнях, їхні статті друкуються у виданнях «Рідне Прибужжя», «Норма», «Южная правда», «Освіта України» та ін. Саме завдяки роботі в газеті багато випускників обирають свою майбутню професію, що пов'язана із журналістикою. І як результат, у кінці квітня 2013 р. наша газета стала переможцем Міжнародного конкурсу шкільних медіа і була нагороджена спеціальною відзнакою «За внесок у розвиток освіти».

Вихованню в учнів Першої школи суспільної активності, почуття відповідальності, підготовці їх до самостійного дорослого життя сприяють, перш за все, навчальні предмети спільно-гуманітарного циклу, а також тісна співпраця з Всеукраїнською асоціацією викладачів суспільних дисциплін «Нова Доба». Засвоєння демократичних цінностей та навичок, вирішення важливих проблем важко досягти лише на уроках. Це найуспішніше набувається під час соціальної практики. Яскравим прикладом набуття такого досвіду школярами є участь у суспільній акції «Громадянин». У 2004–2005 н. р. групою учнів 11 класу було розроблено та реалізовано проект

«Встановлення оновленого пам'ятника воїнам-визволителям».

Пошукова діяльність, організаційна робота, зустрічі з громадськістю, представниками влади не лише згуртовують учнів-учасників акції, але й допомагають оволодіти навичками дослідження соціальних проблем, соціологічного опитування, співпраці з громадськими організаціями, органами влади та самоврядування, сприяють творчій активності. Така форма роботи суттєво підвищує рейтинг учнів і школи у місті, області та державі. Школярі продемонстрували справжнє розуміння громадянського обов'язку і довели, що будівництво демократичної держави неможливе без активної і відповідальної участі у цьому процесі кожного громадянина.

У 2010 р. члени парламенту «Ольжичевої республіки» вибороли перемогу на отримання гранду у загальноміському молодіжному конкурсі «Твоя ініціатива – 2010» для реалізації проекту щодо ремонту пошкодженого вандалами нашого пам'ятника, відновленого п'ять років тому.

Щороку в День Перемоги всією школою приходимо сюди, на це по-справжньому священне для всіх нас місце, схилиємо в пошани голови перед вічним і нетлінним, усвідомлюючи свою безкінечну вдячність, і віримо в те, що виховуємо не знівельовану особистість, а молоду людину, яка буде гідним громадянином своєї держави. І в цій благородній справі виховання ключова роль належить саме вчителю, який своїм власним шляхетним прикладом не дасть заблукати у мороці ницості й бездуховності.

Життя йде далі, продовжується історія школи, якій ніколи не скінчитися, поки вона для всіх є Рідною! Наш шлях є вірним, бо своєю педагогічною діяльністю робимо все, щоб наші учні ставали кращими за своїх попередників! Нам є чим пишатися, але це не дає права зупинятися, тому заклик до дії в ім'я й на славу Україні для педагогів, учнів і батьків є слова Олега Ольжича: «Державу не твориться в будучині, Державу будується

нині». А творити її нашим сьогоднішнім вихованцям. І саме час взяти до рук бандуру, заслухатися минулою славою, запалити нетлінні істини в серцях тих, кому завтра стояти біля витоків уже нашої історії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 «Про Державну національну програму «Освіта» (Україна XXI століття)».
2. Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 «Про Національну доктрину розвитку освіти».
3. Будь вічно, Рідна школо! / МЗОШ №1. – Миколаїв: Служба реклами Деменських, 2010. – 127 с.
4. «Державу не твориться в будучині, Державу будується нині...» // Матеріали Всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань, присвячених 100-й річниці з дня народження Олега Ольжича та 10-й річниці присвоєння Миколаївській ЗОШ I –III ступенів № 1 імені Олега Ольжича / Упорядники: М.Г.Матіюк, Р.І.Беженар / За загальною редакцією Н.М.Огренич. – Миколаїв, 2007. – 292 с.
5. «Державу не твориться в будучині, Державу будується нині...» // Матеріали Других Всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань, присвячених 65-й річниці з дня загибелі Олега Ольжича, 220-річному ювілею міста Николаєва та 25-літтю Миколаївської ЗОШ I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича / Упорядники: М.Г.Матіюк, Г.В.Строїнова / За загальною редакцією М.Г. Матіюка. – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2010. – 224 с.
6. «Державу не твориться в будучині, Державу будується нині...» // Матеріали Третіх Всеукраїнських молодіжних Ольжичевих читань, присвячених 105-й річниці від дня народження Олега Ольжича, 15-річчю присвоєння Миколаївській загальноосвітній школі I–III ступенів № 1 його імені та 75-літньому ювілею Миколаївської області / Упорядники: Г.В.Строїнова, І.Г. Матіюк, Д.Р. Григор'ян, А.С. Шпаченко / За загальною редакцією М.Г. Матіюка. – Миколаїв: ТОВ «Дизайн і поліграфія», 2012. – 296 с.
7. Ольжич О. Цитаделя духа / Ольжич Олег. – Братислава: «Нащо слова, ми діло несемо», 1991. – 60 с.

Микола МАТІЮК
директор Миколаївської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 1
імені Олега Ольжича